

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Statens forurensningstilsyn
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@sft.no
Internett: www.sft.no

Dato: 16.06.2006
Vår ref.: 2006/357 - 32 443
Deres ref.:
Saksbehandler: HMO/HN

Oversendelse av klage på SFTs vedtak om tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for boring av letebrønn 7122/6-2 Tornerose (PL110B)

SFTs vedtak av 15.05.06 om tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for boring av Statoils letebrønn 7122/6-2 Tornerose i Barentshavet er påklaget av Bellona/Natur og Ungdom. SFT finner ikke at klagen gir grunnlag for å endre vedtaket og saken oversendes derfor til Miljøverndepartementet for endelig avgjørelse.

Vi viser til SFTs vedtak om tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven ved boring av letebrønn 7122/6-2 Tornerose av 15.05.06, og klage fra Bellona/Natur og Ungdom i brev av 02.06.06.

Vedlagt følger klagebrevet fra Bellona/Natur og Ungdom samt de øvrige relevante saksdokumenter. Statoil har ingen kommentarer til klagen fra Bellona/Natur og Ungdom utover kommentarer de ga i forbindelse med høringsuttalelsene. Inntil departementet har avgjort saken, vil SFT oversende eventuell ytterligere korrespondanse som anses relevant for klageavgjørelsen.

Vedtak fra Petroleumstilsynet (Ptil) om samtykke til denne boringen er også påklaget av Bellona/Natur og Ungdom i brev av 05.06.06. SFT og Petroleumstilsynet har koordinert klagebehandlingen og oversender sine tilrådinger parallelt til sine respektive departementer. Kopi av Ptils anbefaling til Arbeids- og inkluderingsdepartementet følger vedlagt.

1. Sakens bakgrunn

SFT fattet 15.05.06 vedtak om tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven i forbindelse med boring av letebrønn 7122/6-2 Tornerose i PL 110B. Vedtaket omfatter

bruk og utslipp av kjemikalier, utslipp av borekaks, måling av oljeinnhold i drenasjevann, utslipp til luft og krav til beredskap mot akutt forurensning. Tillatelse til bruk og utslipp av kjemikalier, utslipp av borekaks, utslipp til luft og vilkår om måling av oljeinnhold i drenasjevann ble gitt med hjemmel i forurensningsloven §§ 11 og 16, jf aktivitetsforskriften §§ 55 a, 55 b, 57 og 59. Krav til beredskap mot akutt forurensning ble gitt med hjemmel i forurensningsloven § 40, jf aktivitetsforskriften § 64.

Tornerose er lokalisert ca 70 km fra land og er planlagt boret med den halvt nedsenkbare boreriggen Polar Pioneer som skal være spesielt bygget for krevende operasjoner i arktiske strøk. Riggen slutfører for tiden boring av brønner på Snøhvitfeltet og er også planlagt benyttet for kommende boringer i Barentshavet.

Tillatelsen omfatter planlagte utslipp av anslagsvis 972 tonn stoff i grønn kategori og maksimalt 151 kg stoff i gul kategori. I tillegg omfatter tillatelsen utslipp av utboret kaks fra topphullet (800 m), anslagsvis 450 tonn kaks. Utslipet vil bestå av borevæske, overskudd av sement og gjengefett knyttet til boring av topphullet, utslipp av sement knyttet til rengjøring av utstyr etter hver sementeringsjobb og utslipp av vaskemiddel og hydraulikkvæske. Det er også stilt krav til måling av drenasjevann fra riggen. Tillatelsen omfatter videre utslipp til luft av anslagsvis 2240 tonn CO₂, 53,2 tonn NO_x og 3,8 tonn nmVOC ved boring i 40 dager. Det er stilt spesifikke krav til beredskap mot akutt forurensning i form av krav til ytelse og responstid for mekanisk oppsamling av oljeemulsjon og krav til ytelse og responstid for fjernmåling og etterkantundersøkelser, samt krav til etablering av detaljert beredskapsplan.

SFT har ved avgjørelse av om tillatelse skal gis og ved fastsettelse av vilkårene lagt vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Basert på tidligere erfaringer fra boringer i Barentshavet samt kunnskap om Tornerose har SFT konkludert med at de omsøkte utslippene knyttet til boringen av denne brønnen ikke vil gi miljøeffekter av betydning. SFT har derfor gitt tillatelse til bruk og utslipp av kjemikalier, borekaks fra topphullet og utslipp til luft i henhold til søknaden. Det er stilt krav til beredskap og krav til måling av oljeinnhold i drenasjevann.

I følge Statoil er planlagt oppstart av boring av brønn 7122/6-2 Tornerose 01.07.06.

2. Innhold i klagen

2.1 Generelt om saksbehandlingen

Bellona/Natur og Ungdom viser til et høyt arbeidspress rundt oljeboring i nord denne våren. Dersom miljøorganisasjonene skal kunne ha en reell påvirkningsmulighet, er det ifølge Bellona/Natur og Ungdom nødvendig at det gis mulighet til å sette seg inn i sakene. De stiller seg derfor uforstående til at anmodningen om utsatt høringsfrist ble avslått og ber om at departementet for fremtiden ser på den pressede situasjonen miljøorganisasjonene er i.

2.2 Oppsettende virkning av klagen

Bellona/Natur og Ungdom ber om at klagen gis oppsettende virkning. De viser til at saken reiser prinsipielle spørsmål både når det gjelder spørsmålet om den fremtidige oljevirkksomheten i Barentshavet, og organisasjonenes rett til å få en reell klagebehandling av de innvendingene de har mot denne konkrete boringen.

De påpeker videre at føringene for petroleumsaktivitet i Barentshavet legges i St.meld. nr. 8 (2005-2006) *Om helhetlig forvaltning av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (forvaltningsplanen)*. Bellona/Natur og Ungdom forventer at Miljøverndepartementet gir vedtaket oppsettende virkning slik at St.meld. nr. 8 (2005-2006) kan ferdigbehandles i Stortinget før søknad om utslippstillatelse behandles av departementet.

2.3 Boretidsvinduet

I utvinningstillatelsen til Tornerose-blokkene (PL 110 B) er det ikke gitt noen boretidsbegrensning. Bellona/Natur og Ungdom viser til forvaltningsplanen der det står om kystsonen langs Troms og Finnmark til grensen mot Russland at det i området mellom 50 km og 65 km fra grunnlinjen ikke vil være tillatt med leteboring i oljeførende lag i perioden 1. mars-31. august. Selv om den aktuelle letebrønnen er utenfor, mener Bellona/Natur og Ungdom at boretidsbegrensningene satt i forvaltningsplanen må gjelde for hele PL 110 B. NU og Bellona krever derfor at Miljøverndepartementet forskyver den aktuelle boringen i tid til etter 31. august dersom gitte betingelser i St.meld. nr. 8 (2005-2006) fortsatt er gjeldende etter at saken er behandlet i Stortinget.

2.4 Manglende miljøfaglig vurdering

Torneroseblokkene ble tildelt i 2004 uten at man innhentet konkrete miljøfaglige råd fra de underliggende etatene av Miljøverndepartementet. Dette er ifølge Bellona/Natur og Ungdom et brudd på de forutsetningene man satte da man åpnet området Barentshavet syd for letevirksomhet. Bellona/Natur og ungdom krever at de underliggende etatene av Miljøverndepartementet foretar en konkret miljøfaglig vurdering av de aktuelle blokkene, samt hvilke særskilte forutsetninger og krav det er aktuelt å stille for aktivitet på blokkene.

2.5 Utslippstillatelsen

2.5.1 Null utslipp til sjø

Bellona/Natur og Ungdom mener at utslipp av 151 kg stoff i gul kategori samt utslipp fra topphullet ikke er i tråd med forutsetningene som Stortinget har satt for petroleumsaktivitet i Barentshavet gjennom St.meld. nr. 38 (2003-2004) *Om petroleums-virkksomheten*. Bellona/Natur og Ungdom krever at Miljøverndepartementet gir avslag til søknad om boring på Tornerose da denne ikke er i tråd med krav om null utslipp til sjø.

2.5.2 Topphullsteknologi

Bellona/Natur og Ungdom viser til at utslippet fra det planlagte topphullet er 9 ganger så stort som forutsetningene da man gjenåpnet Barentshavet syd i 2003 og at det ved gjenåpningen i 2003 ble vedtatt skjerpede nullutslippskrav i forhold til øvrige deler av

norsk sokkel. Bellona/Natur og Ungdom mener at utslipp i forbindelse med boring av topphullet er et unntak fra hovedregelen om nullutslipp og at boring av brønn 7122/6-2 ikke er en spesiell situasjon som kvalifiserer til særbehandling. Bellona/Natur og Ungdom krever derfor at Miljøverndepartementet omgjør SFTs vedtak og ikke gir tillatelse til utslipp fra boring av topphullet.

2.5.3 Borekaks

Bellona/Natur og Ungdom viser til at Statoil i sin søknad kun har oppgitt netto utboret kaks som vil bli sluppet ut og at volumet vil øke betraktelig når dette tas opp (ca 80 %). Det bør ifølge Bellona/Natur og Ungdom være uaktuelt at Statoil får tillatelse til å slippe ut 450 m³ netto utboret borekaks, som vil gi en betydelig mengde totalt volum borekaks. Bellona/Natur og Ungdom krever at Miljøverndepartementet tar på alvor kunnskapsmanglene vedrørende utslipp av borekaks, og at Statoil pålegges å utrede volumet av og konsekvensene av totalt volum borekaks.

2.5.4 Doble barrierer mot uhellutslipp

Etter erfaringen som ble gjort ved boringene i Barentshavet vinteren 2004-2005 med tre uhellutslipp mener Bellona/Natur og Ungdom at det er nødvendig med fysisk doble barrierer. Bellona/Natur og Ungdom krever derfor at det ikke gis utslippstillatelse før det kan garanteres at riggen har fysisk doble barrierer mot utslipp. Subsidiært krever de at alle systemer med kjemikalier som kan føre til miljøskade har fysisk doble barrierer, og at disse kjemikaliene må ha økotoksikologisk dokumentasjon i form av et HOCNF.

2.5.5 Oljeholdig vann

Bellona/Natur og Ungdom viser til at krav til rensing av oljeholdig vann vanligvis blir satt til 40 ppm, men at enkelte rigger som Eirik Raude var i stand til å gjennomføre rensing helt ned til 5 ppm. Bellona/Natur og Ungdom ber derfor Miljøverndepartementet om å vurdere å pålegge renskrav strengere enn 40 ppm dersom dette er teknisk mulig på Polar Pioneer.

2.6 Miljørettet risiko- og beredskapsanalyse

2.6.1 Kunnskapshull

Bellona/Natur og Ungdom mener at det kunnskapsgrunnlaget som er nødvendig for å gjennomføre en miljørettet risiko- og beredskapsanalyse (MIRA) for boring av brønn 7122/6-2 ikke er tilstede. De viser til at dette forholdet er trukket frem i flere sammenhenger, bl.a. i St.meld. nr 38 (2003 – 2004) og i forvaltningsplanen (St.meld. nr. 8 2005 – 2006). På denne bakgrunn mener Bellona/Natur og Ungdom at Miljødepartementet må kreve at kunnskapshull må dekkes og MIRA gjøres på nytt i henhold til ny kunnskap før omsøkt leteboring kan tillates.

2.6.2 Akseptkriteriene

Bellona/Natur og Ungdom mener at akseptkriteriene for Barentshavet bør være strengere enn de er på øvrige deler av norsk sokkel. Dette skyldes økosystemenes struktur og innhold i arktiske områder. De uttaler at arktiske næringskjeder er kort sammenlignet med for eksempel tempererte og tropiske næringskjeder og at de er mer sårbare for påvirkning

enn lange, kompliserte næringsnett fordi man risikerer å ”slå ut” nøkkelarter i systemet. Bellona/Natur og Ungdom krever derfor at Miljøverndepartementet pålegger Statoil å tilpasse MIRA-metoden og akseptkriteriene på bakgrunn av disse spesielle og sårbare biologiske forholdene i Barentshavet, og at det deretter må foretas en ny MIRA.

2.6.3 Oljevernberedskapen

Bellona/Natur og Ungdom viser til at Kystdirektoratet (beredskapsavdelingen) i sin høringsuttalelse til Statoils søknad at det statlige utstyret som inngår i NOFOs beredskap etter avtale er beheftet med visse begrensninger når det gjelder sikkerhet for tilgjengelighet og responstider. Bellona/Natur og Ungdom krever derfor at Statoil pålegges å utarbeide en plan for hvordan en slik situasjon skal håndteres uten at responstiden for noen barriere svekkes.

3. SFTs vurdering av klagen

3.1 Generelt om saksbehandlingen

Høringsfristen i disse sakene er fastsatt i det særskilte saksbehandlingsregelverket i forurensningsforskriften. Høringsfristen skal ikke være kortere enn fire uker, mens det i denne konkrete saken ble gitt en høringsfrist på fem uker. SFT kan ikke se at det foreligger spesielle forhold i denne konkrete saken som nødvendiggjør en lengre høringsfrist enn fem uker.

SFT er imidlertid enig med Bellona/Natur og Ungdom i at det for tiden er et høyt arbeidspress i forbindelse med petroleumsvirksomheten. Vi har derfor på et generelt grunnlag understreket ovenfor operatørene behovet for at nødvendig dokumentasjon for behandling av søknader om tillatelse til virksomhet i sårbare områder sendes inn i god tid før planlagt oppstart.

3.2 Oppsettende virkning av klagen

SFT har etter en helhetsvurdering av sakens miljømessige og prinsipielle sider sammenholdt med de ulempene en utsettelse vil medføre for søker, ikke funnet grunn til å gi klagen oppsettende virkning. Klagen sendes med dette brevet over til Miljøverndepartementet for behandling før planlagt oppstart av aktiviteten. Miljøverndepartementet vil derfor ha anledning til å vurdere spørsmålet om oppsettende virkning på selvstendig grunnlag.

3.3 Boretidsvinduet

I utvinningstillatelsen til Tornerose-blokkene (PL 110 B) er det ikke gitt noen boretidsbegrensning. Bellona/Natur og Ungdom viser til den kommende Stortingsmelding nr. 8 (2005-2006) Helhetlig forvaltning av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (forvaltningsplanen) som inneholder rammer for petroleumsvirksomhet i området. For kystsonen langs Troms og Finnmark til grensen mot Russland omfatter dette at det ikke skal igangsettes petroleumsvirksomhet i et belte på 35 km fra grunnlinjen langs kysten av Troms II til grensen mot Russland. Med enkelte unntak skal det heller ikke settes i gang ny petroleumsvirksomhet i området mellom 35-

50 km fra grunnlinjen og i området mellom 50 km og 65 km fra grunnlinjen skal det ikke være tillatt med leteboring i oljeførende lag i perioden 1. mars til 31. august.

Tornerosebrønnen er lokalisert 70 km fra nærmeste land. Da begrensningene gitt i forvaltningsplanen ikke er knyttet til blokker, men til leteboring i oljeførende lag i området mellom 50 og 65 km fra grunnlinjen, vil boringen av Tornerose etter SFTs vurdering ikke bli omfattet av boretidsbegrensninger angitt i forvaltningsplanen.

3.4 Manglende miljøfaglig vurdering

Torneroseblokkene ble tildelt i forbindelse med tildelingen av forhåndsdefinerte områder (TFO) i 2004. Høringsuttalelsene til utredning av helårig petroleumsvirksomhet i Barentshavet (ULB) fra Statens forurensningstilsyn, Direktoratet for naturforvaltning og Norsk polarinstitutt ble lagt til grunn for vurderingene i Barentshavet. Ifølge Miljøverndepartementet ble det ikke innhentet nye vurderinger fra de underliggende etatene da høringsuttalelsene til ULB ble utarbeidet kort tid før forslag til utlysning av nye områder i TFO 2004 forelå.

Miljøverndepartementet har således foretatt en vurdering av behovet for eventuelle ytterligere miljøfaglige vurderinger, og vi antar for øvrig at departementet vil kommentere dette forholdet nærmere i forbindelse med sin endelige klagebehandling.

3.5 Utslippstillatelsen

3.5.1 Null utslipp til sjø

Særskilte forutsetninger for petroleumsakktivitet i Barentshavet er blant annet gitt i St.meld. nr. 38 (2003-2004) *Om petroleumsvirksomheten* og St.meld. nr. 21 (2004-2005) *Om regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*. For petroleumsvirksomhet i Barentshavet spesifiserer disse Stortingsmeldingene at borekaks og borevæske fra topphullet normalt vil kunne slippes ut dersom situasjonen er slik at utslippet ikke inneholder komponenter med uakseptable miljøegenskaper, og at potensialet for skade på sårbare miljøkomponenter i det aktuelle området vurderes som lavt. Utslipp fra topphull skal være gjenstand for søknad og tillatelse fra SFT og skal derfor behandles i hver enkelt sak. Stortingsmeldingene spesifiserer videre at det er de generelle nullutslippsmålene som gjelder for utslipp utenom borekaks/borevæske og produsert vann.

SFTs saksbehandling knyttet til boring av Tornerose har i tråd med forutsetningene inkludert en vurdering av de planlagte utslippene av kjemikalier, herunder mengder og miljøegenskaper, og utslipp av borekaks fra topphullet, i forhold til kunnskapen om influensområdets sårbarhet for slike utslipp.

Statoil søkte om utslipp av 151 kg stoff i gul kategori. Riggvaskemiddelet utgjør den største andelen gult stoff. I tillegg inngår små mengder av gule stoffer i sement, herunder skumdemper, og gjengefett i gul kategori. Gult stoff i sement slippes ut i forbindelse med sementering av topphullseksjonene samt ved vasking av sementutstyr etter hver sementjobb. SFT har vurdert at det omsøkte utslippet av gult stoff er lavt og ikke vil gi effekter av betydning for det marine miljø.

Statoil søkte om utslipp av borekaks fra boring av topphullet for boring av brønn 7122/6-2 Tornerose. For denne brønnen utgjør topphullet 36" og 17 ½" seksjonene, til sammen ca 800 meter ned fra havbunnen. Dette vil medføre utslipp av ca 450 tonn borekaks. Kartleggingen av nærområdet for den aktuelle brønnen har dokumentert at det ikke er koraller eller annen spesielt sårbar bunnfauna i området. SFT anser derfor at utslippet til sjø av vannbasert kaks og kjemikalier som hovedsakelig består av mineraler og stoffer som finnes naturlig i sjøvann, vil ha miljømessig svært liten betydning. Erfaringer fra tidligere boringer viser at mulig påvirkning vil være begrenset til det umiddelbare nærområdet til brønnen.

SFT mener at tillatelsen som er gitt til utslipp av omsøkt mengde gult stoff og utslipp av borekaks knyttet til boring av topphullet på Tornerose er i tråd med forutsetningene for petroleumsvirksomhet i Barentshavet.

3.5.2 Topphullsteknologi

Bellona/Natur og Ungdom viser til at utslippet fra det planlagte topphullet er 9 ganger så stort som forutsetningene da man gjenåpnet Barentshavet syd i 2003. Dette er med referanse til beskrivelsen av topphull i underlagsrapport 5a til ULB. I denne rapporten beskrives topphullet som den delen av brønnen som bores uten retur til rigg, normalt kun 36"-seksjonen og i det eksemplet som brukes er denne seksjonen 60 meter lang og gir 50 m³ utboret masse. Det anføres videre at det også kan være aktuelt med boringer med mindre tverrsnitt enn 36", noe som vil redusere utslippsmengdene. Eksempelet fra underlagsrapport 5a til ULB er imidlertid ikke brakt videre som en konkret grense eller definisjon av topphull i Stortingsmeldingen.

SFT forholder seg til at topphullet er den delen av brønnen som bores før utblåsnings-sikringsventilen (BOP) og stigerøret opp til riggen kan monteres. Som under punkt 3.5.1 viser vi også til Stortingsmelding nr. 38 (2003-2004) som spesifiserer at borekaks og borevæske fra topphullet normalt vil kunne slippes ut. SFT konsulterer ekspertise hos operatørene og i Ptil for boretekniske og sikkerhetsmessige vurderinger av når brønnen kan kobles til riggen med retursystem for kaks og borevæske.

Tophullet på Tornerose er på 800 meter. Siden brønnen bores "teleskopisk" vil en relativt stor andel av den totale utborete kaxsmengden være knyttet til de øverste seksjonene med størst diameter. Mengde kaks fra topphullet vil avhenge av brønnens totale dybde og når det er hensiktsmessig og sikkerhetsmessig forsvarlig å sette BOP ut fra fare for grunn gass, formasjonsstabilitet med mer.

SFT anser ikke at utslipp av kaks fra topphullet på Tornerose er i strid med forutsetningene gitt i Stortingsmeldingene. Det eksisterer imidlertid nå teknologi som gjør at borekaks også fra topphullet kan samles opp for ilandsendelse. SFT har derfor overveid å stille krav til håndtering av kaks fra topphullet. Fordeler og ulemper med å samle opp borekaks for ilandsendelse i forhold til utslipp av kakset til sjø ved borelokasjonen er derfor vurdert. Da kartlegging av nærområdet for den aktuelle brønnen har dokumentert at det ikke er koraller eller annen spesielt sårbar bunnfauna i området anser SFT at utslipp til

sjø av borekaks knyttet til boring av topphullseksjonene på Tornerose vil ha miljømessig svært liten betydning og at dette totalt sett vil være en miljømessig bedre løsning enn oppsamling av borekaks for transport og deponering/behandling på land.

SFT vil imidlertid følge utviklingen av teknologier for håndtering av kaks fra topphullseksjonene videre, både for bruk i sårbare og kystnære områder og dersom det utvikles løsninger som totalt sett er bedre enn utslipp av kaks til sjø.

3.5.3 Borekaks

Kaksmengden fra topphullet på Tornerose er ca. 450 tonn (ca. 150 m³) og ikke 450 m³ som er beskrevet i klagen fra Bellona/Natur og Ungdom.

Anslaget for utboret masse som beskrevet i SFTs vedtak er beregnet ut fra borekronens diameter. Dette er en vanlig måte å angi utboret masse på. Den samlede mengden vil øke på grunn av utvasking fra formasjonen samt at faste partikler fra borevæsken vil inngå i de massene som spres ut fra topphullet. Det totale volumet vil også være langt større på grunn av de store vannmengdene som inngår i borevæsken. Dette vil kunne føre til en større spredning, men mengden partikulært materiale forblir det samme. Økt spredning vil da gi et tynnere lag.

Det totale volumet av kaks og borevæske som vil spres utover sjøbunnen fra topphullet på Tornerose er mindre enn de utslipp som tillates ellers på sokkelen for øvrig, der også utslipp av borekaks med vedheng av borevæske utover topphullet tillates. Ellers på sokkelen er det så langt ikke påvist effekter av utslipp av kaks boret med vannbasert borevæske utover det umiddelbare nærområdet for utslippet. Her kan fysisk nedslamming eller nedgraving gi forbigående effekter for de organismene som lever i og på sedimentene.

Eni gjennomførte også en miljøundersøkelse i juni 2003 etter boringene på PL229 i 2000 og 2001. Til sammenligning ble all borekaks sluppet ut under disse boringene (hhv ca 161 og 156 m³). Resultatene fra undersøkelsen viser at faunaen i nærområdet, fra ca 25 til 50 meter ut fra borehullet, er lett forstyrret. I dette ligger det at artsmangfoldet er noe lavere for stasjonene i området nær borehullet enn på referansestasjonene. Tilstanden i sedimentene kan deles inn i ulike kategorier etter antall arter og individer samt fordeling av de ulike artene sammenlignet med et uforstyrret referanseområde. "Lett forstyrret" er den kategorien som ligger nærmest "uforstyrret". Totalt utgjør dette arealet (lett forstyrret) ca 1200 m². Typisk for dette arealet er at det er redusert forekomst av rørbyggende og filterspisende arter (tube-dwellers, filter-feeders). Disse artene er spesielt følsomme for forstyrrelser på sedimentoverflaten.

Statoil har også gjennomført miljøovervåking både etter boringen av Guovca og Uranus i Barentshavet. Foreløpige resultater for Guovca viser ifølge Statoil at det bortsett fra innholdet av barium er vanskelige å påvise endringer av betydning etter boring for andre kjemiske parametere som THC, PAH og tungmetaller. Resultatene fra Guovca stemmer med de foreløpige resultatene fra overvåkingen etter boringen av Uranus. Under boringen av Uranus er det blitt benyttet ROV for videoopptak samt prøvetaking for kjemisk og

biologisk analyse. Resultater fra kjemisk analyse og identifikasjon av fauna foreligger ikke ennå men omfanget av synlig påvirkning er kartlagt. Synlig påvirkning er ifølge Statoil i strømmretningen der ”høyeste” påvirkning kan ses ut til 40 meter og ”minste” påvirkning ut til maksimalt 80 meter.

Ny kunnskap om effekter av borekaks og erfaringer fra nye boringer blir innhentet, og bruk av ROV under selve boreoperasjonen kan tilføre verdifull ny kunnskap. Det eksisterer imidlertid allerede mye kunnskap som viser at effektene ved utslipp av kaks er begrenset til brønnens nærområde.

3.5.4 Doble barrierer mot uhellutslipp

For å redusere risikoen for ulykker og forurensning er det krav i HMS forskriftene til doble barrierer, der barrierer både kan være fysiske, operasjonelle og organisatoriske. Dette kravet er oppfylt av operatøren. Det er imidlertid ikke praktisk mulig med fysiske doble barrierer mot utslipp for alle systemer på en innretning når en boreoperasjon skal utføres.

Polar Pioneer har operert i Barentshavet i lengre tid og det har etter SFTs vurdering vært en grundig gjennomgang på riggen for å redusere risikoen for utilsiktede utslipp, bl.a gjennom ytterligere tetting av rigg og videreopplæring av personell. Risikoen for utilsiktede utslipp av kjemikalier på Polar Pioneer anses som lav. SFT har derfor ikke funnet behov for å stille ytterligere krav til fysiske barrierer.

Bellona/Natur og Ungdom krever at alle kjemikalier som kan føre til miljøskade skal ha økotoksikologisk dokumentasjon i form av et HOCNF. Alle slike kjemikalier med planlagt utslipp til sjø har økotoksikologisk dokumentasjon i form av HOCNF. Når det gjelder kjemikalier i lukkede systemer er det krav om økotoksikologisk dokumentasjon i form av HOCNF for systemer med høyt forbruk. Per i dag er imidlertid reguleringen slik at det ikke er krav til denne dokumentasjonen for kjemikalier i lukkede systemer med lavt forbruk, uavhengig av om barrierene er fysiske eller operasjonelle/organisatoriske. Det pågår imidlertid et arbeid mellom operatørene og SFT for å klargjøre hva som skal regnes som høyt og lavt forbruk. Det arbeides for å fastsette grenser for hvor stort forbruket kan være før kjemikalier i lukkede systemer skal inkluderes i en tillatelse etter forurensningsloven og hvilken form av økotoksikologisk dokumentasjon som i så fall vil være nødvendig. I denne vurderingen vil risiko for akutte utslipp til sjø for de ulike produktene og systemene de brukes i, inngå.

Arbeidet med lukkede systemer er ikke fullført. Basert på lav sannsynlighet for utilsiktede utslipp på Polar Pioneer har ikke SFT funnet det riktig å regulere dette annerledes for boringen på Tornerose. SFTs vedtak understreker imidlertid operatørens plikt til substitusjon, som gjelder alle kjemikalier som brukes.

3.5.5 Oljeholdig vann

Aktivitetsforskriften § 55 krever at oljeinnhold i vann som slippes ut skal være lavest mulig og at renseanlegg skal opereres med optimal effekt selv om oljeinnholdet ikke overskrider 40 mg/liter med redusert renseeffekt. I veiledningen til § 55 står det beskrevet

at utslippskravene gjelder ufortynnet vann. SFT ser derfor ikke behov for å regulere dette ytterligere på Polar Pioneer slik Bellona/Natur og Ungdom ber om.

HMS-forskriftene gir ikke spesifikke krav til analyse av oljeinnhold i drenasjevann. Ved utslipp av drenasjevann til sjø i forbindelse med denne boringen har imidlertid SFT stilt vilkår om prøvetaking og analyse av vannet på riggen. Dette skal gjennomføres for å muliggjøre optimal drift av renseanlegget og for at beregnede utslippsmengder blir representativt for utslippet.

Det kan også nevnes at utslippet av olje med drenasjevann ved leteboringer med vannbasert borevæske generelt er lavt. Ved boring av Obelix med Eirik Raude i Barentshavet i 2005 ble det sluppet ut totalt 3,7 kg olje med drenasjevann.

3.6 Miljørettet risiko- og beredskapsanalyse

3.6.1 Kunnskapshull

Risikoanalyser gjennomføres for å skaffe seg en oversikt over hvilken risiko (ofte også omtalt som usikkerhet) en aktivitet kan representere, bla. på bakgrunn av at datagrunnlaget er for dårlig til å kunne gi eksakt kunnskap om konsekvensene av aktiviteten. Risikoanalyser gjennomføres nettopp for at man skal kunne ta beslutninger under usikkerhet. Mangelfullt datagrunnlag er derfor i seg selv ikke grunn for å ikke gjennomføre risikoanalyser. Det vil alltid være kunnskapsmangler mht. miljøet for en framtidig aktivitet hvor det kan inntreffe uønskede hendelser, spesielt når dette er i et stort havområde som Barentshavet. Dersom datagrunnlaget er mangelfullt er det imidlertid nødvendig at risikoanalysen gjennomføres på en konservativ måte som tar høyde for usikkerhet i datagrunnlaget. I tillegg må det forventes at det best tilgjengelige datagrunnlag legges til grunn for analysen. Det er SFTs vurdering at metoden som benyttes for miljørisikoanalyser (MIRA) er tilstrekkelig konservativ, og at metoden i analysen for Tornerose har blitt anvendt på en tilstrekkelig konservativ måte. Etter SFTs vurdering har Statoil anvendt eksisterende data og kunnskaper om miljøet og naturressursene i Barentshavet på en god måte i sin analyse. Statoil har på flere punkter i analysen anvendt mer konservative vurderinger enn det som er standard i metoden. SFT mener derfor at kunnskapshull i seg selv ikke gir grunnlag for å kreve at leteboringen må utsettes og at ny miljørisikoanalyse må gjennomføres.

3.6.2 Akseptkriterier

Akseptkriterier for miljørisiko skal gi uttrykk for selskapets holdning til i hvilken grad (sannsynlighet) man aksepterer at miljøskade (konsekvens) kan bli følgen av en gitt aktivitet. Akseptkriteriene og metoden for å analysere miljørisiko må være utformet slik at metoden er egnet til å fange opp forskjeller i miljørisiko mellom ulike områder og at dette måles på en tilfredsstillende måte av akseptkriteriene. Det vil si at akseptkriteriene må være utformet slik at aktiviteter med høy risiko blir oppfattet som uakseptable. Det er SFTs vurdering at metoden som Statoil har benyttet til miljørisikoanalysen for Tornerose (MIRA) er egnet til å fange opp forskjeller i miljørisiko mellom områder med ulik sårbarhet, at den er egnet til å fange opp den sårbarhet som miljøet i Barentshavet

innebærer, og at Statoils akseptkriterier er slik utformet at de vil kunne fange opp aktiviteter som innebærer spesielt høy miljørisiko i områder med høy sårbarhet, deriblant i Barentshavet. Statoil har også på selvstendig grunnlag anvendt konservative tilpasninger i metoden med sikte på fange opp miljørisiko for spesielt sårbare miljøressurser. SFT kan derfor ikke se at det er behov for å pålegge Statoil å gjennomføre spesielle tilpasninger i MIRA metoden eller akseptkriteriene for Barentshavet.

3. 6.3 Oljevernberedskap

Sannsynligheten er svært lav for at det inntreffer to hendelser i samme område der alt statlig beredskapsmateriell må disponeres i begge hendelsene. Men SFT har i forbindelse med tidligere boringene i Barentshavet påpekt at det tas forbehold om tilgjengelighet av statlig beredskapsmateriell i den avtalen som er inngått mellom Kystdirektoratet og operatørselskapene ved NOFO. Dette forholdet er det tatt hensyn til når SFT har vurdert behovet for beredskapsressurser. Operatøren er uansett ansvarlig for at de ressursene som er nødvendig for å ivareta beredskapskravene er tilgjengelig.

SFT forutsetter at Statoil i sin beredskapsplanlegging tar dette forholdet i betraktning og at de i den endelige beredskapsplanen redegjør for hvordan en situasjon hvor de ikke har tilgang på de statlige ressursene eller tilgang til bare en mindre del av disse ressursene, vil bli håndtert for å opprettholde en tilfredsstillende beredskap.

4. Konklusjon

SFT finner ikke at klagen gir grunnlag for å endre vedtaket, og klagen oversendes derfor til Miljøverndepartementet til behandling.

Med hilsen

Håvard Holm
SFT-direktør

Ingrid Bjotveit
direktør for næringslivsavdelingen

*Vedlegg: SFTs vedtak datert 15.05.06
Klage fra Natur og Ungdom/Bellona datert 02.06.06
Ptils klageredegjørelse Tornerose til AID datert 16.06.06
Kommentarer fra Statoil til høringsuttalelser Tornerose datert 27.04.06*

*Kopi uten vedlegg til:
Bellona, Postboks 2141 Grünerløkka, 0505 Oslo
Natur og Ungdom, Postboks 4783 Sofienberg, 0506 Oslo
Petroleumstilsynet, Postboks 599, Stavanger
Statoil, 4035 Stavanger*